

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-125-16

Druk nr 1017
Warszawa, 3 listopada 2016 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

(-) Beata Szydło

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 85 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Kwoty najniższej renty z tytułu niezdolności do pracy wynoszą:

- 1) 1 000,00 zł miesięcznie – dla osób całkowicie niezdolnych do pracy;
- 2) 750,00 zł miesięcznie – dla osób częściowo niezdolnych do pracy.

2. Kwota najniższej emerytury, z zastrzeżeniem art. 24a ust. 6, art. 54, art. 54a ust. 2 i art. 87, oraz renty rodzinnej wynosi 1 000,00 zł miesięcznie.”;

2) w art. 88 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Waloryzacja polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji kwota świadczenia nie może ulec obniżeniu.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 871) w art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podstawę wymiaru renty inwalidzkiej stanowi kwota 2439,79 zł.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r. poz. 277) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) emeryturze podstawowej – rozumie się kwotę 882,56 zł miesięcznie, która podlega waloryzacji zgodnie z przepisami ustawy;”;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawę z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych.

2) w art. 48:

a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Jeżeli wysokość świadczenia ustalonego w sposób określony w ust. 1 jest niższa od kwoty najniższej emerytury, określonej w przepisach emerytalnych, wysokość takiego świadczenia podwyższa się z urzędu do tej kwoty.

2b. Przepisu ust. 2a nie stosuje się do:

- 1) emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia pobieranej w zbiegu z emeryturą lub rentą z innego ubezpieczenia społecznego, jeżeli suma tych świadczeń przekracza kwotę najniższej emerytury, określonej w przepisach emerytalnych;
- 2) świadczeń, o których mowa w art. 19a i art. 26 ust. 3;
- 3) świadczeń, których wypłata została zawieszona, zgodnie z art. 28 lub art. 34.”,

b) uchyla się ust. 3;

3) po art. 48 dodaje się art. 48a w brzmieniu:

„Art. 48a. 1. Emerytura podstawowa oraz emerytury i renty z ubezpieczenia podlegają corocznie waloryzacji w terminie wskazanym dla waloryzacji emerytur i rent, przysługujących na podstawie przepisów emerytalnych.

2. Waloryzacja emerytury podstawowej polega na pomnożeniu kwoty tej emerytury przez wskaźnik waloryzacji ustalony zgodnie z przepisami emerytalnymi.

3. Waloryzacja emerytury oraz renty z ubezpieczenia polega na pomnożeniu zwaloryzowanej kwoty emerytury podstawowej przez wskaźnik wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 48 ust. 1.

4. Jeżeli zwaloryzowana, w sposób określony w ust. 3, kwota emerytury lub renty z ubezpieczenia jest niższa od kwoty najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, przepis art. 48 ust. 2a i 2b stosuje się odpowiednio.

5. O wysokości zwaloryzowanej kwoty emerytury lub renty z ubezpieczenia zawiadamia się uprawnionego.

6. Prezes Kasy ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji, obowiązującą od tego terminu kwotę emerytury podstawowej.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 170 oraz z 2014 r. poz. 598 i 1682) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kwota świadczenia przedemerytalnego wynosi 1040,00 zł miesięcznie, z wyjątkiem świadczeń dla osób, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4, których świadczenie nie może być wyższe niż ostatnio otrzymywana renta.”;

2) w art. 5 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku gdy w wyniku zmniejszenia, o którym mowa w ust. 3, kwota świadczenia przedemerytalnego byłaby niższa niż 520,00 zł, świadczenie przedemerytalne wynosi 520,00 zł, z zastrzeżeniem ust. 5. Do kwoty świadczenia przedemerytalnego w wysokości 520,00 zł art. 3 ust. 2 stosuje się odpowiednio.”.

Art. 5. 1. W 2017 r. waloryzacja od dnia 1 marca polega na podwyższeniu kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2017 r., wskaźnikiem waloryzacji, ustalonym zgodnie z art. 89 ustawy zmienianej w art. 1, nie mniej niż o kwotę 10 zł.

2. Waloryzacja podstawy wymiaru świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych polega na pomnożeniu podstawy wymiaru świadczenia przez wskaźnik stanowiący iloraz zwaloryzowanej kwoty świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i kwoty tego świadczenia ustalonej na dzień poprzedzający termin waloryzacji.

3. Do waloryzacji podstawy wymiaru świadczeń wypłacanych na podstawie ustaw, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 i 3, przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. W przypadku świadczenia niższego od kwoty najniższego świadczenia, do którego nie ma zastosowania gwarancja wysokości najniższego świadczenia, o której mowa w art. 85 ustawy zmienianej w art. 1, waloryzacja polega na podwyższeniu kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2017 r., wskaźnikiem waloryzacji, ustalonym zgodnie z art. 89 tej ustawy.

5. W przypadku renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i renty inwalidzkiej III grupy kwota waloryzacji, o której mowa w ust. 1, wynosi nie mniej niż 7,50 zł.

6. W przypadku emerytury częściowej kwota waloryzacji, o której mowa w ust. 1, wynosi nie mniej niż 5 zł.

7. Jeżeli emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje łącznie z okresową emeryturą kapitałową, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 7, każde z tych świadczeń podwyższa się w sposób określony w ust. 1, przy czym kwotę, o której mowa w ust. 1, ustala się proporcjonalnie do wysokości tych świadczeń.

8. Kwoty maksymalnych zmniejszeń, o których mowa w art. 104 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1, podlegają od dnia 1 marca 2017 r. podwyższeniu przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji ustalonego zgodnie z art. 89 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 6. 1. Waloryzacji, o której mowa w art. 5, podlegają:

- 1) świadczenia z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o których mowa w art. 18 pkt 1–4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r. poz. 277);
- 2) świadczenia, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a–c ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 1037);
- 3) świadczenia, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a–c ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708);
- 4) emerytury i renty, o których mowa w art. 3 pkt 1–3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887);
- 5) świadczenia, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 6–8 oraz art. 49, art. 50 i art. 52 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1242 i 1442);
- 6) świadczenia przedemerytalne i zasiłki przedemerytalne, o których mowa w ustawie z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 170 oraz z 2014 r. poz. 598 i 1682);
- 7) okresowe emerytury kapitałowe, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1097);
- 8) emerytury, o których mowa w art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 965 i 1240 oraz z 2016 r. poz. 615);
- 9) świadczenie, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. poz. 800, z 2011 r. poz. 398 oraz z 2012 r. poz. 637);

10) okresowa emerytura rolnicza, o której mowa w art. 15 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 637).

2. Waloryzacji od dnia 1 marca 2017 r., polegającej na pomnożeniu ich kwoty przez wskaźnik waloryzacji ustalony zgodnie z art. 89 ustawy, o której mowa w art. 1, podlegają:

- 1) dodatek, o którym mowa w art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2016 r. poz. 1379);
- 2) dodatek, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1255);
- 3) świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1373);
- 4) świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1001);
- 5) dodatki, o których mowa w art. 75 ust. 2 i art. 76 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- 6) świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. poz. 693 i 1220).

Art. 7. 1. Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych, o których mowa w art. 18 ust. 1–4 ustawy zmienianej w art. 3, i okresowej emerytury rolniczej, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 10, zwaloryzowanych w 2017 r., zgodnie z art. 5 ust. 1, nie może być niższa niż 1 000 zł.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do:

- 1) emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia pobieranej w zbiegu z emeryturą lub rentą z innego ubezpieczenia społecznego, na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 3, jeżeli suma tych świadczeń przekracza kwotę najniższej emerytury, określonej w ustawie zmienianej w art. 1;
- 2) świadczeń, o których mowa w art. 19a i art. 26 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 3;

- 3) świadczeń, których wypłata została zawieszona, stosownie do art. 28 lub art. 34 ustawy zmienianej w art. 3.

Art. 8. W 2017 r. w zakresie uregulowanym w art. 5 nie stosuje się:

- 1) art. 88 ustawy, o której mowa w art. 1;
- 2) art. 48a ustawy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1;
- 3) art. 6 ustawy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2;
- 4) art. 6 ustawy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3.

Art. 9. 1. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłosi, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji, należne od terminu waloryzacji kwoty dodatków i świadczeń, o których mowa w art. 6 ust. 2, oraz kwoty maksymalnych zmniejszeń, o których mowa w art. 5 ust. 8.

2. W 2017 r. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie wydaje komunikatów, o których mowa w:

- 1) art. 90 ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela;
- 2) art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
- 3) art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych;
- 4) art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich;
- 5) art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 10. 1. W 2017 r. emerytura podstawowa, o której mowa w art. 6 pkt 7 ustawy zmienianej w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, podlega waloryzacji wskaźnikiem waloryzacji ustalonym zgodnie z art. 89 ustawy zmienianej w art. 1.

2. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ogłosi, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji, zwaloryzowaną kwotę emerytury podstawowej, o której mowa w ust. 1.

Art. 11. W 2017 r. do świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i Funduszu Emerytur Pomostowych, którymi dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych, oraz świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych z Funduszu Emerytalno-Rentowego, którym dysponuje Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, nie stosuje się przepisu art. 29 ust. 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.²⁾).

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 marca 2017 r., z wyjątkiem art. 9 oraz art. 10 ust. 2, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 938 i 1646, z 2014 r. poz. 379, 911, 1146, 1626 i 1877, z 2015 r. poz. 238, 532, 1045, 1117, 1130, 1189, 1190, 1269, 1358, 1513, 1830, 1854, 1890 i 2150 oraz z 2016 r. poz. 195, 1257 i 1454.

UZASADNIENIE

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887), zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z FUS”, coroczna waloryzacja jest przeprowadzana od dnia 1 marca przy zastosowaniu procentowego wskaźnika waloryzacji, którego główną podstawą obliczenia jest średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym. Wskaźnikiem cen towarów jest albo średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów albo średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, jeżeli jest on wyższy od wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów. Wskaźnik waloryzacji stanowi więc wyższy wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, zwiększony o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Zwiększenie o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia jest przedmiotem corocznych negocjacji, w ramach Rady Dialogu Społecznego (RDS), przeprowadzanych w czerwcu, w roku poprzedzającym waloryzację.

Z powyższego wynika, że wszystkie wypłacane świadczenia są podwyższane o ten sam procent, w związku z tym im niższe świadczenie, tym niższa kwota podwyżki. Również minimalne emerytury i renty wzrastają w tym samym tempie.

By chronić poziom najniższych świadczeń zasady waloryzacji zostały zmodyfikowane w 2012 r. i 2015 r. W 2012 r. incydentalnie została wprowadzona w miejsce waloryzacji procentowej waloryzacja kwotowa, świadczenia emerytalno-rentowe zostały podwyższone o kwotę 71 zł¹⁾. Natomiast w 2015 r. świadczenia emerytalno-rentowe zostały podwyższone wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 100,68%, jednak nie mniej niż o kwotę wynoszącą 36 zł²⁾. W 2016 r. wsparciem dla szerokiej grupy emerytów i rencistów, z jednoczesnym zachowaniem wartości realnej wszystkich emerytur i rent, była wypłata jednorazowego dodatku, wynikająca z ustawy z dnia 15 stycznia 2016 r. o jednorazowym dodatku pieniężnym dla niektórych emerytów,

¹⁾ Na mocy ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 118).

²⁾ Na mocy ustawy z dnia 23 października 2014 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1682).

rencistów i osób pobierających świadczenia przedemerytalne, zasiłki przedemerytalne, emerytury pomostowe albo nauczycielskie świadczenia kompensacyjne w 2016 r. (Dz. U. poz. 188). Wypłata dodatku była rozwiązaniem komplementarnym wobec mechanizmu waloryzacji i jej bardzo niskiego poziomu w 2016 r., a kwota dodatku uzależniona została od wysokości świadczenia lub świadczeń pobieranych w zbiegu (od 50 zł do 400 zł netto)³⁾. Dodatek stanowił wsparcie dla licznej grupy (ok. 6,5 mln) świadczeniobiorców.

Sposób waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych jest jedną z najbardziej drażliwych i szeroko komentowanych kwestii. Wynika to między innymi z niemożności zaspokojenia wszystkich oczekiwań świadczeniobiorców zgłaszających w tej kwestii wiele, często wzajemnie wykluczających się wniosków. W okresie ostatnich lat zasady waloryzacji świadczeń i mechanizm jej przeprowadzania były przedmiotem licznych zmian. Ewolucja prawnej regulacji waloryzacji świadczeń w Polsce wskazuje, że wciąż poszukiwane są optymalne w danym czasie mechanizmy waloryzacji, uwzględniające z jednej strony potrzeby socjalne świadczeniobiorców, a z drugiej bieżącą sytuację gospodarczą, stan budżetu państwa i finansów ubezpieczeń społecznych. W warunkach kryzysu gospodarczego koniecznym stało się wsparcie najuboższych grup emerytów i rencistów. Stąd też modyfikacje mechanizmu waloryzacji w ostatnich latach w kierunku ochrony budżetów gospodarstw domowych emerytów i rencistów z niższymi świadczeniami.

Przewiduje się, że wskaźnik waloryzacji w 2017 r. będzie bardzo niski. Zawarta w uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej prognoza średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2016 r. kształtuje się na poziomie 99,5% (deflacja na poziomie 0,5%). Przyjmując, że średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów w 2016 r. będzie się kształtował na poziomie o 0,3 p.p. wyższym niż inflacja, ogółem wyniesie on wówczas 99,8% (deflacja na poziomie 0,2%). Z kolei prognozowany wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2016 r. wynosi 4,1%, co oznacza, że realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2016 r. wyniesie 4,63%. Stąd prognozowane obligatoryjne 20% realnego wzrostu

³⁾ Przy świadczeniach do 900,00 zł dodatek wynosił 400,00 zł;
Przy świadczeniach od 900,01 zł do 1100,00 zł dodatek wynosił 300,00 zł;
Przy świadczeniach od 1100,01 zł do 1500,00 zł dodatek wynosił 200,00 zł;
Przy świadczeniach od 1500,01 zł do 2000,00 zł dodatek wynosił 50,00 zł.

wynagrodzeń za rok 2016 wynosi 0,93%. W efekcie prognozuje się, że wskaźnik waloryzacji⁴⁾ w 2017 r. ukształtuje się na poziomie ok. 100,73%.

Oznaczałoby to wzrost najniższej emerytury, renty rodzinnej i renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z 882,56 zł do 889 zł, tj. o 6,44 zł. Najniższe renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy wzrosłyby z 676,75 zł do 681,69 zł, tj. o 4,94 zł.

Stąd też proponuje się w 2017 r. dodatkowe wsparcie dla emerytów i rencistów pobierających najniższe świadczenia. Kwota na ustawową waloryzację (1,4 mld zł) oraz zapisana w Planie Wieloletnim na dodatkowe wsparcie finansowe dla emerytów i rencistów (1,4 mld zł) została przeznaczone na waloryzację oraz podwyższenie świadczeń najniższych (spełniających warunki stażowe do najniższego świadczenia) do 1000 zł w następujący sposób:

- wszystkie świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) zostaną podniesione w ramach waloryzacji wskaźnikiem 100,73%, z tym, że podwyżka z waloryzacji nie może być niższa niż 10 zł – art. 5 ust. 1. Podwyżka gwarantowana byłaby proporcjonalnie niższa przy emeryturach częściowych i rentach z tytułu częściowej niezdolności do pracy – art. 5 ust. 5, 6 i 7 projektu ustawy;
- w analogiczny sposób zostaną podniesione wszystkie emerytury i renty. Zasada ta będzie zastosowana również do emerytur i rent rolników indywidualnych, służb mundurowych oraz świadczeń pozaubezpieczeniowych: emerytur pomostowych, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, rent dla kombatantów oraz inwalidów wojennych i wojskowych – art. 6 projektu ustawy;
- świadczenia niższe od świadczeń najniższych (bez wymaganego stażu pracy do gwarancji wypłaty świadczenia najniższego) zostaną podwyższone wskaźnikiem 100,73% – art. 5 ust. 4 projektu ustawy;
- świadczenia i zasiłki przedemerytalne zostaną podwyższone wskaźnikiem 100,73%, z zastosowaniem minimalnej gwarantowanej podwyżki z tytułu waloryzacji – art. 4 projektu ustawy. Waloryzacja polegać będzie na dodaniu do kwoty świadczenia 10 zł. Kwota świadczenia gwarantowana do wypłaty, w przypadku, gdy osoba

⁴⁾ W związku z niezgodnieniem, w ramach Rady Dialogu Społecznego, wysokości zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2017 r. Rada Ministrów, biorąc pod uwagę informacje o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych, w tym wielkość wskaźnika inflacji, stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok 2017, ustaliła wysokość zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2017 r. na minimalnym ustawowym poziomie wynoszącym 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w 2016 r.

- uprawniona osiąga przychód w wysokości skutkującej zmniejszeniem wysokości świadczenia, zostanie podwyższona do 520 zł;
- dodatki zostaną podwyższone wskaźnikiem 100,73% – art. 6 ust. 2 projektu ustawy;
 - najniższe emerytury, renty rodzinne i renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z FUS, bez dodatków zostaną podniesione do 1000 zł, tj. o 117,44 zł (renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy 750 zł) – art. 1 pkt 1 projektu ustawy;
 - renty socjalne zostaną podniesione z kwoty 741,35 zł do 840 zł (84% emerytury najniższej), tj. o 98,65 zł.

W ubezpieczeniu społecznym rolników zostanie wprowadzony mechanizm waloryzacji. Obecnie podwyższanie świadczeń w ramach waloryzacji odbywa się poprzez przeliczenie świadczenia w oparciu o aktualną emeryturę podstawową, którą zgodnie z art. 6 pkt 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r. poz. 277) jest wysokość najniższej emerytury, określonej w art. 85 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Oznacza to, że emerytury są przy każdej waloryzacji obliczane na nowo w oparciu o aktualną kwotę emerytury podstawowej, tj. o aktualną kwotę emerytury najniższej.

Kwota najniższej emerytury stanowi parametr służący do obliczania wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników, w tym:

- emerytury (emerytura podstawowa – EP, z tym, że emerytura rolnicza składa się z części uzupełniającej (85% – 95% EP) i części składkowej wynoszącej 1% EP za każdy rok składkowy),
- rent rodzinnych (85% EP ze zwiększeniami powiązаныmi z EP),
- rent z tytułu niezdolności do pracy,
- jednorazowych odszkodowań (w przypadku nie ustalenia wysokości – świadczenie wynosi 66% emerytury podstawowej za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu),
- zasiłków chorobowych (jeżeli nie określono wysokości zasiłku chorobowego, wynosi on jedną trzydziestą emerytury podstawowej za każdy dzień niezdolności do pracy),
- dodatków, np. z tytułu pracy przymusowej po dniu 1 września 1939 r. (2% emerytury podstawowej za każdy rok takiej pracy),

- zwiększenia świadczenia za okresy: działalności kombatanckiej, działalności równorzędnej z tą działalnością, a także okresy zaliczane do okresów tej działalności oraz podlegania represjom wojennym i okresu powojennego, określone w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo zastępczych form tej służby, przypadających przed dniem 1 stycznia 1999 r. (1% emerytury podstawowej za każdy rok),
- wysokość składki opłacanej przez rolników (składka miesięczna za każdego ubezpieczonego wynosi 10% emerytury podstawowej⁵⁾, a w przypadku rolnika, którego gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 50 ha przeliczeniowych, opłacana jest dodatkowa składka miesięczna).

Podniesienie kwoty najniższej emerytury z art. 85 ustawy o emeryturach i rentach z FUS rzutuje na wzrost wszystkich powiązanych z tą wysokością świadczeń. Stąd też proponuje się odparametryzowanie (odwiązanie) świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników od aktualnej wysokości najniższej emerytury w systemie pracowniczym, co wymaga zmiany definicji emerytury podstawowej, służącej do obliczenia wysokości m.in. emerytur i rent. Kwota ta zostanie ustalona w oparciu o wysokość najniższej emerytury określonej na dzień 28 lutego 2017 r. w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 3 pkt 1 projektu ustawy), a następnie będzie podlegać waloryzacji na zasadach określonych w powyżej wymienionej ustawie (art. 3 pkt 3 projektu ustawy). Emerytura podstawowa będzie służyć do obliczania nowo przyznawanych świadczeń, a świadczenia już przyznane będą podlegać mechanizmowi waloryzacji, poprzez pomnożenie kwoty świadczenia przez wskaźnik waloryzacji, określony w ustawie o emeryturach i rentach z FUS. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego będzie ogłaszać nową wysokość emerytury podstawowej (po waloryzacji), na co najmniej 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji (art. 3 pkt 3 i art. 10 ust. 2 projektu).

⁵⁾ W II i III kwartale 2016 r. wysokość podstawowej miesięcznej składki na ubezpieczenie społeczne rolników wynosi 88 zł (264 zł kwartalnie). Dla porównania od wynagrodzenia pracownika zarabiającego minimalne wynagrodzenie (1850 zł) odprowadzana jest składka na ubezpieczenie emerytalne w kwocie 361,12 zł miesięcznie. Dotacja budżetu państwa do Funduszu Emerytalnego Rolników w 2016 r. wyniesie 92% (bez refundacji kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i innych transferów).

Jednocześnie świadczenia emerytalne i rentowe zostaną podniesione analogicznie jak w systemie pracowniczym nie mniej niż o kwotę 10 zł. Zachowana zostanie również zasada, że emerytury i renty nie będą niższe niż 1000 zł – art. 3 pkt 2 lit. a projektu ustawy. Zasada ta nie będzie stosowana przy emeryturze częściowej oraz przy świadczeniach wypłacanych w zbiegu – art. 3 pkt 2 lit. a projektu ustawy.

Należy wskazać na obecną specyfikę systemu ubezpieczenia społecznego rolników, tj.:

- oparcie wysokości każdej emerytury na kwocie emerytury podstawowej, którą obecnie jest najniższa emerytura z systemu pracowniczego, mimo braku jakichkolwiek powiązań między systemami⁶⁾ oraz adekwatności opłacanej składki do wysokości wypłacanych świadczeń,
- brak pojęcia waloryzacji – podwyższanie świadczeń odbywa się poprzez wzrost emerytury podstawowej,
- ustalanie wysokości składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe na podstawie wysokości najniższej emerytury pracowniczej.

Unormowania art. 2 projektu ustawy określają sposób obliczania rent inwalidów wojennych i wojskowych w przypadku zmiany w ich wysokości po dniu 28 lutego 2017 r.

Regulacje projektowanej ustawy zawierają unormowanie stanowiące, że do państwowych funduszy celowych: Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS), Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (FER KRUS) oraz Funduszu Emerytur Pomostowych (FEP) stosuje się zasadę, że zmiany planu finansowego państwowego funduszu celowego mogą powodować zwiększenie dotacji z budżetu państwa (art. 11 projektu ustawy).

W 2017 r. emerytura podstawowa, w kwocie 882,56 zł miesięcznie, podlega waloryzacji wskaźnikiem waloryzacji rozumianym jako średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększony o co

⁶⁾ Obecnie najniższa emerytura z systemu ubezpieczenia rolników wynosi ok. 115% emerytury najniższej z systemu pracowniczego, tj. 1014 zł, natomiast przeciętna emerytura rolnicza w 2015 r. wynosiła 1103 zł (tj. 125,3% najniższej emerytury z systemu pracowniczego). Natomiast wysokość podstawowej miesięcznej składki na ubezpieczenie społeczne rolników w II i III kwartale 2016 r. wynosi 88 zł.

Dla porównania od wynagrodzenia pracownika zarabiającego minimalne wynagrodzenie (1850 zł) odprowadzana jest składka na ubezpieczenie emerytalne w kwocie 361,12 zł miesięcznie, a najniższa preferencyjna składka od 30% minimalnego wynagrodzenia w przypadku osób rozpoczynających działalność gospodarczą przez okres dwóch pierwszych lat jej prowadzenia wynosi miesięcznie 108,34 zł.

najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym (art. 10 ust. 1 projektu ustawy).

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 marca 2017 r., z tym, że przepisy dotyczące ogłaszania przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwoty dodatków i świadczeń oraz kwot maksymalnych zmniejszeń (art. 9 projektu ustawy) oraz ogłaszania przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zwaloryzowanej kwoty emerytury podstawowej (art. 10 ust. 2 projektu ustawy) powinny wchodzić w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia ustawy. Wcześniejsze wejście w życie przywołanych przepisów wynika z konieczności przygotowania i ogłoszenia komunikatów przed dniem 1 marca 2017 r.

Wejście w życie projektowanej ustawy nie naruszy wartości wyrażonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wynika, że waloryzowanie świadczeń emerytalno-rentowych stanowi jeden z elementów konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego, wyrażonego w art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, co oznacza konieczność istnienia mechanizmu utrzymywania świadczeń emerytalno-rentowych na odpowiednim poziomie ich wartości realnej. Określenie zakresu i formy zabezpieczenia społecznego Konstytucja RP powierza ustawodawcy (art. 67 ust. 1 zdanie 2 Konstytucji RP) i dlatego też ma on znaczną swobodę w kształtowaniu mechanizmu waloryzacji. Do ustawodawcy należy zatem wybór rozwiązań, które uważa za optymalne z punktu widzenia potrzeb obywateli oraz wymogów ekonomicznego rozwoju kraju. W dziedzinie kształtowania praw socjalnych, Konstytucja RP pozostawia ustawodawcy szeroki margines działania, a sposób wykorzystania tego marginesu nie może pozostawać bez związku z aktualnymi możliwościami finansowymi państwa. Swoboda ustawodawcy nie jest jednak nieograniczona. Określając zakres prawa do zabezpieczenia społecznego, ustawa nie może naruszyć istoty danego prawa, która określa jego tożsamość.

W orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny podkreślał, że: „Świadczenia emerytalne przysługują w zamian za składkę ubezpieczeniową wnoszoną do systemu, jednak suma wpłaconych składek nie decyduje ostatecznie o wysokości emerytury. Formuła obliczania świadczeń wyraża bowiem podstawowe zasady systemu ubezpieczeń, a w szczególności zasadę solidaryzmu społecznego. Oznacza to, że wypłacane świadczenia muszą pozostawać w pewnej proporcji do wysokości zarobku, jakim

ubezpieczony dysponował przed przejściem na emeryturę, ale muszą też zaspokajać podstawowe potrzeby ubezpieczonego”⁷⁾.

Po przeanalizowaniu dotychczasowego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego nie ma wątpliwości co do tego, że ustawodawca winien określać wysokość świadczenia emerytalnego w taki sposób, by nie naruszyć istoty prawa do zabezpieczenia społecznego. Wydaje się jednak, że konstytucyjny standard ochrony odnoszonej do świadczeń emerytalnych wykracza poza sam zakaz naruszania istoty prawa. Biorąc pod uwagę rozłożenie w czasie procesu uzyskiwania prawa do emerytury oraz możliwe długotrwale korzystanie z owego prawa, podstawowe znaczenie ma problem zachowania wartości emerytury, której wysokość jest określana w decyzji organu emerytalnego. Z punktu widzenia zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa zasadne wydaje się bowiem formułowanie oczekiwania, że państwo po ustaleniu wysokości świadczenia emerytalnego zapewni jego realną wartość. Takim właśnie mechanizmem, służącym zagwarantowaniu obywatelowi realnej wartości uzyskiwanej przez niego emerytury, jest mechanizm waloryzacji. Tym samym, patrząc z perspektywy zakotwiczonej w Konstytucji RP zasady ochrony praw nabytych, instytucja waloryzacji emerytur stanowi istotny element prawa do emerytury (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 grudnia 1999 r., sygn. K 4/99, OTK ZU nr 7/1999, poz. 165). Dodatkowo, Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z 27 czerwca 2001 r. (sygn. Ts 24/01, OTK ZU nr 5/2001, poz. 154) stwierdził, że dopóki stosowany przez ustawodawcę mechanizm waloryzacji jest ukierunkowany na zagwarantowanie realnej wartości przyznanych emerytur, dopóty ustawodawca ma swobodę w zakresie sposobu jej dokonywania, w szczególności, jeśli chodzi o wybór i zmiany jej metody (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 8 maja 2000 r., sygn. SK 22/99, OTK ZU nr 4/2000, poz. 107).

Należy podkreślić, że waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych stanowi ważny element konstrukcji systemu ubezpieczeń społecznych. Ekonomiczna i społeczna funkcja waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych polega na przeciwdziałaniu deprecjacji świadczeń i tym samym przeciwdziałaniu wpadania emerytów i rencistów w sferę ubóstwa. Sposób waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych jest jedną z najbardziej drażliwych i szeroko komentowanych kwestii. Wynika to między innymi

⁷⁾ Zobacz wyrok TK z dnia 18 listopada 2008 r., sygn. akt P 47/07.

z niemożności zaspokojenia wszystkich oczekiwań świadczeniobiorców zgłaszających w tej kwestii szereg, często wzajemnie wykluczających się, wniosków.

Proponowana w marcu 2017 r. waloryzacja prognozowanym wskaźnikiem, z gwarancją minimalnej kwoty podwyżki na poziomie 10 zł oraz podwyższenie świadczeń najniższych do 1000 zł, stanowić będzie wsparcie dla najuboższych grup emerytów i rencistów, z zachowaniem wartości realnej wszystkich emerytur i rent.

Przyjęcie w 2017 r. zasady waloryzacji procentowej z gwarantowaną minimalną podwyżką na poziomie 10 zł powoduje, że świadczenia wypłacane w kwocie poniżej 1369,86 zł miesięcznie będą podwyższone w stopniu większym, niż gdyby przeprowadzono waloryzację według obecnie funkcjonujących zasad. Na tak określonych zasadach waloryzacji skorzysta ok. 2,1 mln zł świadczeniobiorców FUS oraz prawie wszyscy świadczeniobiorcy KRUS (ok. 1,1 mln osób).

W związku z podwyższeniem do 1000 zł najniższej emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renty rodzinnej, świadczenia te wzrosną z obecnej kwoty z 882,56 zł do 1000 zł, tj. o 117,44 zł; w wyniku samej waloryzacji prognozowanym wskaźnikiem waloryzacji wzrosłyby do 889,00 zł, tj. o 6,44 zł. Najniższe renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy wzrosną z 676,75 zł do 750 zł, tj. o 73,25 zł; w wyniku samej waloryzacji prognozowanym wskaźnikiem waloryzacji wzrosłyby do 681,69 zł, tj. o 4,94 zł.

Zgodnie z danymi ZUS w wysokości najniższej (gwarantowanej) w marcu 2016 r. wypłacanych było 396 911 świadczeń, w tym 88 020 rent z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Liczba świadczeń* wypłacanych przez ZUS w wysokości najniższej

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń
Emerytura	140 483
Renta z tytułu niezdolności do pracy	163 123
w tym z tytułu częściowej niezdolności do pracy	83 682
Renta rodzinna	93 305
OGÓŁEM	396 911
w tym z tytułu częściowej niezdolności do pracy	88 020

* łącznie ze świadczeniami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych, bez zbiegowych z rolniczymi

Proponowane w ramach waloryzacji w marcu 2017 r. działania realizują następujące cele:

- 1) utrzymanie realnej wartości wszystkich emerytur i rent;
- 2) zagwarantowanie przy bardzo niskim wskaźniku waloryzacji w miarę odczuwalnej podwyżki z tytułu waloryzacji dla uboższych emerytów i rencistów na poziomie 10 zł;
- 3) ochrona poziomu najniższej emerytury poprzez podwyższenie do 1000 zł oznaczać będzie, że najniższa emerytura w 2017 r. stanowić będzie 50% minimalnego wynagrodzenia i oscylować będzie ok. poziomu minimum socjalnego w 1-osobowych gospodarstwach emeryckich. W wyniku tej operacji zostaną podwyższone świadczenia dla ok. 800 tys. emerytów i rencistów z FUS, 285 tys. osób pobierających renty socjalne (wszyscy) oraz dla ok. 350 tys. osób pobierających emerytury i renty z KRUS;
- 4) odwiązanie sposobu obliczania świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników umożliwi większą elastyczność kształtowania wysokości najniższych świadczeń. Obecnie konsekwencją wzrostu najniższej emerytury z systemu pracowniczego był wzrost wszystkich świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników, w tym również znacznie przewyższających wysokość najniższej emerytury. Proponowane działanie, pozwoli na skierowanie dostępnych środków finansowych w budżecie państwa na 2017 r. do najbardziej potrzebujących wsparcia emerytów i rencistów zarówno w systemie pracowniczym, jak i rolników.

Relacja najniższej emerytury do minimalnego wynagrodzenia i przeciętnego wynagrodzenia w latach 2009–2017.

Rok	najniższa emerytura	minimalne wynagrodzenie	relacja najniższej emerytury do minimalnego wynagrodzenia	przeciętne wynagrodzenie	relacja najniższej emerytury do przec. wynagrodzenia	relacja minimalnego wynagrodzenia do przeciętnego wynagrodzenia
2002	532,91	760	70,12%	2133,71	24,98%	35,62%
2003	552,63	800	69,08%	2201,47	25,10%	36,34%
2004	562,58	824	68,27%	2289,57	24,57%	35,99%
2005	562,58	849	66,26%	2380,29	23,63%	35,67%
2006	597,46	899,1	66,45%	2477,23	24,12%	36,29%
2007	597,46	936	63,83%	2691,03	22,20%	34,78%
2008	636,29	1 126	56,51%	2943,88	21,61%	38,25%
2009	675,10	1 276	52,91%	3102,96	21,76%	41,12%
2010	706,29	1 317	53,63%	3224,94	21,90%	40,84%
2011	728,18	1 386	52,54%	3399,52	21,42%	40,77%
2012	799,18	1 500	53,28%	3521,67	22,69%	42,59%
2013	831,15	1 600	51,95%	3650,06	22,77%	43,83%
2014	844,45	1 680	50,26%	3783,43	22,32%	44,40%
2015	880,45	1750	50,31%	3899,78	22,58%	44,87%
2016	882,56	1850	47,71%	4060	21,67%	45,57%
2017	1 000,00	2000	50,00%	4263	23,52%	46,92%

Całkowity koszt waloryzacji w 2017 r. przy wskaźniku 100,73% szacowany jest na ok. 1,4 mld zł (skutek za 10 miesięcy od marca do grudnia). W Programie Konwergencji Aktualizacja 2016 (część Wieloletniego Planu Finansowego Państwa na lata 2016–2019), przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 26 kwietnia 2016 r. założono (obok kwoty na waloryzację) kwotę 1,4 mld zł na dodatkowe wsparcie finansowe dla emerytów i rencistów w 2017 r. Koszt proponowanego rozwiązania mieści się w zabezpieczonej kwocie na 2017 r.

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej i nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979, z 2015 r. poz. 1063 oraz z 2016 r. poz. 494), projekt nie podlega opinii właściwych instytucji i organów Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Banku Centralnego.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979, z 2015 r. poz. 1063 oraz z 2016 r. poz. 494), projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Żaden podmiot nie wyraził zainteresowania uczestnictwem w pracach nad projektem w trybie ww. ustawy.

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Marcin Zieleniecki – Podsekretarz stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Mariusz Kubzdyl – Dyrektor Departamentu Ubezpieczeń Społecznych</p>	<p>Data sporządzenia 24 października 2016 r.</p> <p>Źródło:</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych UD134</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zawarta w uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej prognoza średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2016 r. kształtuje się na poziomie 99,5% (deflacja na poziomie 0,5%). Przyjmując, że średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów w 2016 r. będzie się kształtował na poziomie o 0,3 p.p. wyższym niż inflacja ogółem wyniesie on wówczas **99,8%** (deflacja na poziomie 0,2%). Z kolei prognozowany wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2016 r. wynosi 4,1%, co oznacza, że realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2016 r. wyniesie 4,63%. Stąd prognozowane obligatoryjne 20% realnego wzrostu wynagrodzeń za rok 2016 wynosi **0,93%**. W efekcie prognozuje się, że wskaźnik waloryzacji¹⁾ w 2017 r. ukształtuje się na poziomie ok. 100,73%. Oznacza to wzrost najniższej emerytury, renty rodzinnej i renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z 882,56 zł do 889,00 zł, tj. o 6,44 zł. Najniższe renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy wzrosłyby z 676,75 zł do 681,69 zł, tj. o 4,94 zł. Całkowity koszt waloryzacji w 2017 r. przy wskaźniku 100,73% szacowany jest na ok. **1,4 mld zł** (skutek za 10 miesięcy od marca do grudnia).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W Programie Konwergencji Aktualizacja 2016 (część Wieloletniego Planu Finansowego Państwa na lata 2016–2019), przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 26 kwietnia 2016 r. założono dodatkowo (obok kwoty na waloryzację ustawową w 2017 r.) kwotę 1,4 mld zł. Zapisana w Planie Wieloletnim kwota 1,4 mld zł przeznaczona na dodatkowe wsparcie finansowe dla emerytów i rencistów zostałaby przeznaczona na podwyższenie świadczeń najniższych (spełniających warunki stażowe do najniższego świadczenia) do 1000 zł w następujący sposób:

- wszystkie świadczenia z FUS zostaną podniesione w ramach waloryzacji wskaźnikiem 100,73%, z tym, że podwyżka z waloryzacji nie mogłaby być niższa niż 10 zł²⁾,
- najniższe emerytury, renty rodzinne i renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z FUS bez dodatków zostaną podniesione do 1000 zł (renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy 750 zł),
- świadczenia niższe od świadczeń najniższych (bez wymaganego stażu pracy do gwarancji wypłaty świadczenia najniższego) zostaną podwyższone wskaźnikiem 100,73%,
- świadczenia i zasiłki przedemerytalne zostaną podwyższone z zastosowaniem minimalnej gwarantowanej podwyżki z tytułu waloryzacji,
- renty socjalne zostaną podniesione z kwoty 741,35 zł do 840,00 zł (84% emerytury najniższej),
- wprowadzony zostanie mechanizm waloryzacji świadczeń z KRUS. Świadczenia zostaną podniesione analogicznie jak w systemie pracowniczym nie mniej niż o kwotę 10 zł. Świadczenia nowo przyznawane, począwszy od 1 marca 2017 r. będą obliczane przy zastosowaniu kwoty emerytury podstawowej, tj. kwoty emerytury najniższej na dzień 28 lutego 2017 r., podwyższonej wskaźnikiem waloryzacji, przy zachowaniu gwarancji najniższego świadczenia na poziomie 1000 zł.

¹⁾ W związku z nieuzgodnieniem, w ramach Rady Dialogu Społecznego, wysokości zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2017 r. Rada Ministrów, biorąc pod uwagę informacje o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych, w tym wielkość wskaźnika inflacji, stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok 2017, ustaliła wysokość zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2017 r. na minimalnym ustawowym poziomie wynoszącym 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w 2016 r.

²⁾ Podwyżka gwarantowana byłaby proporcjonalnie niższa przy emeryturach częściowych i rentach z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby pobierające emerytury i renty z ZUS, KRUS, służb mundurowych, świadczenia i zasiłki przedemerytalne, renty socjalne	ok. 9,3 mln	ZUS, GUS	Osoby, których świadczenia będą podlegały waloryzacji.
W tym: osoby, których świadczenia zostaną zwiększone o co najmniej 10 zł	ZUS – ok. 2,1 mln; KRUS – ok. 1,1 mln.	ZUS, KRUS, GUS	Osoby, których świadczenia zostaną zwiększone o co najmniej 10 zł.
W tym: osoby, których wysokość wypłacanych świadczeń zostanie podniesiona do 1000 zł (750 zł)	ZUS – emerytury i renty – ok.0,8 mln KRUS – 0,35 mln Renty socjalne – ok.0,28 mln	ZUS, KRUS	Osoby, których wysokość wypłacanych emerytur, rent rodzinnych i rent z tytułu całkowitej niezdolności do pracy zostanie podniesiona do 1000 zł. Renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy wzrosną do 750 zł, a renty socjalne do 840 zł.
Zakład Ubezpieczeń Społecznych, KRUS, organy emerytalne MON, MSW, MS			Instytucje przeprowadzające waloryzację świadczeń.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

W załączeniu raport z konsultacji społecznych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny bieżące.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	101	123	130	138	145	154	162	171	181	191	202	
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki:												
ZUS (FUS,FEP)												
KRUS (FER)												
FP												
NFZ	101	123	130	138	145	154	162	171	181	191	202	
Wydatki ogółem	1117	1371	1448	1530	1616	1707	1803	1905	2012	2126	2246	
budżet państwa	250	307	324	342	362	382	404	426	450	476	503	
JST												
pozostałe jednostki:												
ZUS (FUS,FEP)	600	737	778	822	868	917	969	1023	1081	1142	1206	
KRUS (FER)	260	319	337	356	376	397	420	443	468	495	523	
FP	7	9	9	10	10	11	11	12	13	13	14	

NFZ												
Saldo ogółem	-1016	-1248	-1318	-1392	-1471	-1553	-1642	-1733	-1831	-1935	-2044	
budżet państwa	-250	-307	-324	-342	-362	-382	-404	-426	-450	-476	-503	
JST												
pozostałe jednostki:												
ZUS (FUS,FEP)	-600	-737	-778	-822	-868	-917	-969	-1023	-1081	-1142	-1206	
KRUS (FER)	-260	-319	-337	-356	-376	-397	-420	-443	-468	-495	-523	
FP	-7	-9	-9	-10	-10	-11	-11	-12	-13	-13	-14	
NFZ	101	123	130	138	145	154	162	171	181	191	202	

Źródła finansowania	Dotacja z budżetu państwa i Fundusz Pracy. Środki zostały zabezpieczone w projekcie ustawy budżetowej na rok 2017.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Przedstawione skutki finansowe prezentują dodatkowe koszty ponad koszty waloryzacji ustawowej prognozowanym wskaźnikiem 100,73%. Razem z kosztem waloryzacji ustawowej 100,73% łączny koszt waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych wraz z gwarancją minimalną 10 zł oraz podniesieniem najniższych świadczeń do 1000 zł wyniesie ok. 2,52 mld zł w 2017 r. (od marca do grudnia). Szacunki skutków finansowych dokonane na podstawie obliczeń ZUS i KRUS.</p> <p>Wydatki Funduszu Pracy będą pokrywane w ramach planu finansowego tego Funduszu na rok 2017 bez konieczności ubiegania się o dodatkowe środki.</p> <p>W przypadku emerytur i rent służb mundurowych liczba świadczeń podlegających podwyższeniu do 1000 zł jest niska, szacunkowo ok. 1000 osób. W przypadku MSWiA 598 świadczeń wypłacanych jest w wysokości gwarantowanej.</p>

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki									
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny bieżące)	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	1117	1371	1448	1530	1707	2246		
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe								
Niemierzalne	funkcjonowanie przedsiębiorców								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Podniesienie kwot wypłacanych świadczeń najniższych do 1000 zł oraz zwiększenie kwoty wynikającej z waloryzacji świadczeń do co najmniej 10 zł przyczyni się do poprawy/osłony świadczeniobiorców o najniższych dochodach.							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.								

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☒ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Komentarz: brak		
9. Wpływ na rynek pracy		
Zmiana nie ma wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Zmiana nie ma wpływu na wskazane obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 marca 2017 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie dotyczy.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		

Raport z konsultacji

Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został przesłany do konsultacji następującym partnerom społecznym:

1. Komisji Krajowej NSZZ Solidarność,
2. Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych,
3. Polskiemu Związkowi Emerytów i Rencistów,
4. Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej,
5. Forum Związków Zawodowych,
6. Konfederacji Lewiatan,
7. Związkowi Rzemiosła Polskiego,
8. Polskiemu Związkowi Zawodowemu Rolników,
9. Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu Rolników Indywidualnych „Solidarność”,
10. Związkowi Zawodowemu Rolnictwa „Samoobrona”,
11. Krajowemu Związkowi Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,
12. Związkowi Zawodowemu Rolników „Ojczyzna”,
13. Związkowi Zawodowemu Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”,
14. Związkowi Zawodowemu Pracowników Rolnictwa w RP,
15. Związkowi Zawodowemu Centrum Narodowe Młodych Rolników,
16. Związkowi Zawodowemu Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”,
17. Związkowi Zawodowemu Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”,
18. Związkowi Zawodowemu Rolników Ekologicznych,
19. Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych,
20. Krajowej Radzie Izb Rolniczych,
21. Federacji Branżowych Związków Producentów Rolnych.

W ramach konsultacji wypowiedzieli się: Komisja Krajowa NSZZ Solidarność, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych, Związek Rzemiosła Polskiego, Polski Związek Emerytów i Rencistów, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Forum Związków Zawodowych, Konfederacja Lewiatan, Krajowa Rada Izb Rolniczych, Rodzice Osób Niepełnosprawnych Społeczność Ogólnopolska.

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Solidarność uważa, że projekt wychodzi naprzeciw społecznym oczekiwaniom rekompensaty utraty realnej wartości najniższych świadczeń emerytalno-rentowych, podwyższając kwotę najniższej emerytury oraz renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do poziomu 1000 złotych oraz renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do kwoty 750 złotych. Zdaniem NSZZ „Solidarność”, zaproponowana kwota minimalnej gwarantowanej podwyżki z waloryzacji na poziomie 10 zł jest dużo poniżej oczekiwanego wzrostu. NSZZ „Solidarność” przypomina, że wobec prognozowanej ujemnej inflacji, wskaźnik waloryzacji w 2017 roku, powinien być powiększony o 50% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w 2016 roku. NSZZ „Solidarność” popiera zaproponowane rozwiązanie, umożliwiające podjęcie negocjacji, w ramach Rady Dialogu Społecznego, wysokości najniższej emerytury, które daje możliwość partnerom społecznym wypracowania wspólnego stanowiska w tej istotnej społecznie kwestii. Jednakże, jest to rozwiązanie niepełne, gdyż nie stanowi gwarancji

waloryzacji minimalnych świadczeń, proporcjonalnej do wzrostu kosztów utrzymania najuboższych gospodarstw emeryckich, pozostawiając w razie nieosiągnięcia porozumienia dowolność ustalania kwot najniższych świadczeń tylko jednej ze stron.

W opinii NSZZ „Solidarność” zaproponowane rozwiązanie powinno zawierać gwarancję dodatkowej indeksacji minimalnych świadczeń emerytalno-rentowych o co najmniej wysokość średniorocznego wskaźnika wzrostu minimum egzystencji dla 1-osobowego gospodarstwa emeryckiego, wyliczanego corocznie przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w przypadku, kiedy wskaźnik ten byłby wyższy od wskaźnika inflacji o którym mowa w art. 89 ust. 2 ustawy z dn. 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2016 poz. 887). Byłby to mechanizm analogiczny do istniejącej już zasady ustalania wskaźnika waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych. Uzupełnienie zasady ustalania wysokości minimalnych świadczeń emerytalno-rentowych o mechanizm gwarantujący utrzymanie ich wartości nabywczej, byłoby spełnieniem wieloletnich postulatów związków zawodowych i grup społecznych zrzeszających świadczeniobiorców.

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” ponawia również uwagę dotyczącą braku działań w zakresie koniecznej reformy KRUS, co powoduje ogromne i nieuzasadnione wydatki z budżetu, a także problemy powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Uderzające jest uprzywilejowanie przedsiębiorców-rolników, którzy nie funkcjonują w powszechnym systemie podatkowym, a przede wszystkim płacą rażąco niskie składki na ubezpieczenie społeczne. NSZZ Solidarność wskazuje na konieczność przeprowadzenia reformy ubezpieczeń rolniczych ze względu na rokrocznie ponoszone przez budżet ogromne dopłaty do KRUS.

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych generalnie stwierdziło, że dodatkowe wsparcie w 2017 roku dla emerytów i rencistów pobierających najniższe świadczenia w postaci podniesienia do 1000 zł tego świadczenia jest rozwiązaniem idącym w dobrym kierunku.

Natomiast OPZZ nie może się zgodzić z tym, że zasada ta nie będzie zastosowana do świadczeń niższych od świadczeń najniższych, tj. dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy na podstawie art. 28 ustawy o emeryturach i rentach z FUS mogli mieć okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 15 lat dla kobiet i co najmniej 20 lat dla mężczyzn. W uzasadnieniu projektu zapisano, że najniższa emerytura w 2017 roku stanowić będzie 50% minimalnego wynagrodzenia i oscylować będzie ok. poziomu socjalnego w 1-osobowych gospodarstwach emeryckich. OPZZ zwraca uwagę, że minimum socjalne w 1-osobowych gospodarstwach emeryckich w 2015 roku wynosiło 1080,20 zł, natomiast proponowana wysokość najniższej emerytury ma wynieść 845 zł netto (1000 zł brutto) – jest więc jeszcze duża rozpiętość między minimum socjalnym, a minimalną emeryturą.

Związek Rzemiosła Polskiego zwraca uwagę, że preferencyjne zasady waloryzacji (podniesienie kwoty najniższej emerytury) i minimum 10 zł podwyżki w ramach waloryzacji nie będą miały zastosowania do świadczeń niższych niż najniższe, tj. między innymi dla osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., którzy mogli skorzystać z niepełnej emerytury po 15 latach pracy w przypadku kobiet i 20 latach w przypadku mężczyzn. Związek nie wnosi uwag do proponowanych rozwiązań, wskazuje jednak, że projekt ten powinien być rozważony

również w porównaniu z innymi projektami ustaw związanymi z funkcjonowaniem systemu emerytalno-rentowego, w tym z prezydenckim projektem ustawy obniżającej wiek emerytalny.

Polski Związek Emerytów i Rencistów stwierdził, że proponowane zmiany idą w dobrym kierunku, choć nie w pełni odpowiadają oczekiwaniom społeczności seniorów. Podwyższenie najniższej emerytury do 1000 zł (renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 750 zł) uważa za istotne i przyjmuje z satysfakcją, szczególnie, że niejednokrotnie sygnalizował konieczność podniesienia wysokości świadczeń najniższych. Zdaniem Polskiego Związku Emerytów i Rencistów proponowana konstrukcja waloryzacji w 2017 r., tj. wskaźnik waloryzacji, ale nie mniej niż 10 zł, stara się godzić zasadę jednolitego dla wszystkich świadczeniobiorców wskaźnika, ze wsparciem dla najmniej uposażonych. Związek wskazuje jednak, że osoby pobierające świadczenia w wysokości 1000-1200 zł co prawda otrzymają gwarantowaną podwyżkę z waloryzacji na poziomie 10 zł, ale nie otrzymają jednorazowego dodatku, który był wsparciem w ubiegłym roku. Polski Związek Emerytów i Rencistów podkreślił w swojej opinii, że uzasadnione potrzeby i oczekiwania osób starszych i niepełnosprawnych muszą znaleźć swoje odbicie w planach rozwoju i w środkach publicznych oraz że emeryci i renciści oczekują dalszych działań zmierzających do poprawy ich sytuacji materialnej.

Zdaniem **Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej** intencją projektodawcy jest spłaszczenie struktury wysokości wypłacanych świadczeń poprzez określenie takich zasad waloryzacji świadczeń, które będą w proporcjonalnie większym stopniu premiować te osoby, które wypracowały niższe emerytury bądź renty. Przyczynia się to do uwydatnienia redystrybucyjno-socjalnego charakteru polskiego systemu emerytalnego, a jednocześnie osłabia jego inną funkcję, polegającą na wyrównywaniu poziomu konsumpcji na przestrzeni całego życia ubezpieczonych osób. Realizacja priorytetów o charakterze socjalnym odbywa się więc kosztem podkopania podstawowej zasady funkcjonowania zreformowanego polskiego systemu emerytalnego, jakim jest reguła zdefiniowanej składki. Zaproponowany model waloryzacji mieszanej, która może być również określana jako kwotowo-procentowa, przyczynia się w pewnej mierze do zerwania zależności pomiędzy wysokością świadczenia, a kwotą wypłacanej później emerytury. PRP podkreślają, że jak wynika z szacunków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych upublicznionych w ramach przeglądu systemu emerytalnego, w przypadku utrzymania relacji najniższego świadczenia do średniego wynagrodzenia na obecnym poziomie poprzez hojniejszą waloryzację, w perspektywie do roku 2060 roczna kwota dopłat z budżetu państwa do najniższych świadczeń sięgnęłaby ok. 25 mld zł rocznie. Tymczasem, jak wynika z wyliczeń przedstawionych w uzasadnieniu do przedmiotowego projektu, projektowana waloryzacja na 2017 r. doprowadziłaby do podniesienia relacji wysokości najniższej emerytury do średniej płacy o 1,85 pkt proc.

Podkopanie reguły zdefiniowanej składki osłabia bodźce do podejmowania w pełni legalnej pracy, podlegającej obowiązkowi płacenia składki emerytalno-rentowej od całości uzyskiwanego dochodu. W konsekwencji można więc oczekiwać pewnego ograniczenia podaży pracy. W wyniku jednorazowej decyzji w sprawie waloryzacji nie powinno ono wprawdzie być dostrzegalne, jednak utrwalenie się tego modelu podnoszenia świadczeń, po raz pierwszy zastosowanego w 2015 r., z całą pewnością miałyby daleko idące konsekwencje.

Forum Związków Zawodowych, w oparciu o stanowiska swych organizacji członkowskich, aprobuje przyjętą w projekcie metodę wsparcia najuboższej grupy emerytów i rencistów, z zachowaniem wartości realnej wszystkich emerytur i rent.

Utrzymywanie się od lat niskiego (mimo waloryzacji) poziomu emerytur i rent to niewątpliwie doniosły i wrażliwy problem społeczny, a propozycja jego rozwiązania zawarta w projekcie daje szansę poprawy stosunku wysokości emerytur i rent do wysokości przeciętnego wynagrodzenia za pracę.

Forum Związków Zawodowych zwraca uwagę, że projektowany akt prawny eliminuje ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. z zakresu podwyższenia kwoty najniższej emerytury, kwoty najniższej renty z tytułu niezdolności do pracy czy planowanej waloryzacji świadczeń. Forum Związków Zawodowych wnosi do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o dokonanie zmian w projekcie ustawy celem objęcia ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. proponowanymi rozwiązaniami.

Konfederacja Lewiatan rozumiejąc potrzebę podwyższenia świadczeń najniższych zwraca uwagę, że projekt ustawy jest sprzeczny z prezydenckim projektem obniżenia wieku emerytalnego, którego skutkiem będzie obniżenie wysokości emerytur w przyszłości. Podwyższenie emerytury gwarantowanej i obniżenie wieku emerytalnego znacząco zwiększy liczbę dotowanych emerytur pogłębiając dodatkowo deficyt finansów publicznych, co ograniczy możliwość finansowania inwestycji niezbędnych do modernizacji gospodarki. Konsekwencją będzie spowolnienie wzrostu produktywności, wynagrodzeń i emerytur. Zdaniem Konfederacji Lewiatan odsetek dotowanych emerytur z FUS wzrośnie z obecnych 12% do 50% w 2050 r, a koszt dopłat stanowiący obecnie 2% całego kosztu emerytur wzrośnie do 16%.

Krajowa Rada Izb Rolniczych stwierdziła bez żadnych wątpliwości, że waloryzacja rent i emerytur jest niezbędna. Wiele osób niezdolnych do pracy i otrzymujących najniższe świadczenia żyje na granicy ubóstwa. Jednak propozycja zapewnienia minimalnej emerytury 1000 zł dla osób całkowicie niezdolnych do pracy i 750 zł dla częściowo niezdolnych do pracy jest stanowczo za niska. Zdaniem samorządu rolniczego powinny zostać przygotowane rozwiązania zmierzające do podwyżek świadczeń dla osób najuboższych, do których bardzo często należą emerytowani rolnicy.

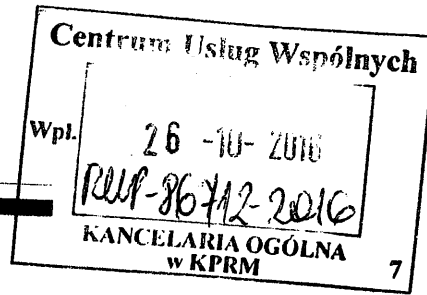
Zdaniem Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych, waloryzacja świadczeń rolników powinna być powiązana z waloryzacją emerytur z ZUS i naliczana w jednakowy sposób.

Rodzice Osób Niepełnosprawnych Społeczność Ogólnopolska zarzucają, że planowane podwyższenie od marca 2017 r. kwot najniższej emerytury i renty nie odnosi się do renty socjalnej, której wysokość wynosi 84 % najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Postulują podwyższenie kwoty renty socjalnej do 100% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, a docelowo ustanowienie kwoty renty socjalnej dla osoby niepełnosprawnej w stopniu znacznym, niezdolnej do samodzielnej egzystencji, na poziomie równowartości kwoty minimum socjalnego dla gospodarstwa z osobą niepełnosprawną.

Żadne inne podmioty ani osoby fizyczne nie wyraziły zainteresowania pracami nad projektem.

Minister
Spraw Zagranicznych

Warszawa, 25 października 2016 r.

KPRM

DPUE.920.1414.2016 / 8 / as

dot.: RM-10-125-16 z 24.10.2016 r.

Pani
Jolanta Rusiniak
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia
o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o emerytach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowna Pani Minister,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Do wiadomości:

Pani Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

z up. Ministra
Spraw Zagranicznych
Renata Szczep
Podsekretarz Stanu